

فصلنامه روانشناسی تربیتی

سال اول، شماره سوم، پاییز ۱۳۸۹، شماره مسلسل ۳
شاپا: ۹۴۱۴ - ۲۰۰۸

عنوان مقاله ها

ارتباط ابعاد کمال گرایی با مهارت های مقدماتی ریاضی دانشجویان

بهاره سلیمانی، قاسم رکابدار

بررسی اثربخشی آموزش مهارت های مقابله ای اسلام برگرفته از آیات قرآن بر کاهش اضطراب...

صدیقه معرف زاده، منصور سودانی، عبدالله شفیع آبادی

ارزیابی مهارت های زندگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

کیومرث نیاز آذری، فتانه عمویی، محمد تقی مداح، ابوالقاسم بریمانی

پیش بینی تعارض کار - خانواده و دل بستگی شغلی بر اساس ابعاد موفقیت کارکنان...

منوچهر کامکار، الهام مدنی

بررسی میزان توجه به مؤلفه های حقوق بشر در کتب تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی

عباس قلتاش، مسلم صالحی، پریسا فرخی نژاد

رابطه بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به اینترنت و SMS) و وضعیت آموزشی...

رمضان حسن زاده، محمد صالحی، علیرضا رضایی کیاسری

مقایسه تهیج پذیری و مؤلفه های آن در میان افراد ورزشکار و غیر ورزشکار

سعید تیموری، حسین مؤمنی مهموئی، علی مشهدی

مقایسه اثربخشی روش های آموزش مهارت ابراز وجود و حل مسأله بر سازگاری و...

جواد خلعتبری، شهره قربان شیرودی، نفیسه مبلغی

به نام پروردگار

فصلنامه روانشناسی تربیتی

شاپا: ۹۴۱۴ - ۲۰۰۸

سال اول، شماره سوم، پاییز ۱۳۸۹، شماره مسلسل ۳

- صاحب امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن
- مدیر مسؤل: دکتر جواد خلعتبری
- سر دبیر: دکتر علی دلاور
- مدیر داخلی: دکتر اسماعیل کاظم پور

هیأت تحریریه

دکتر مریم سیف نراقی	استاد دانشگاه علامه طباطبایی
دکتر رضا محمودی	استادیار دانشگاه تربیت معلم تهران
دکتر حسن ملکی	دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی
دکتر عزت الله نادری	استاد دانشگاه تربیت معلم تهران
دکتر حیدر علی هومن	استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

ویراستار فارسی: دکتر آرزو لاریجانی

ویراستار انگلیسی: دکتر رامین رحیمی

طراحی جلد: امین گرافیک ۰۹۱۱۳۹۳۵۹۹۸

لیتوگرافی: بهروز

چاپ: جلوه شهر

نظارت بر چاپ و اجراء: چاپ دیجیتال امین (امین خواه) ۴۲۲۰۲۴۴ - ۰۱۹۲

آدرس دفتر مجله: مازندران، تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن.

ساختمان مرکزی، طبقه سوم، کد پستی ۴۶۸۰۴۱۶۱۶۷

تلفن ۰۱۹۲۴۲۷۱۵۱۰ فاکس ۰۱۹۲۴۲۷۴۴۰۹

آدرس سایت: <http://psyedu.tonekaboniu.ac.ir>

آدرس ایمیل: Psyedu@tonekaboniu.ac.ir

مقایسه تهیج پذیری و مؤلفه های آن در میان افراد ورزشکار و غیر ورزشکار

سعید تیموری^{1*}، حسین مومنی مهموئی²، علی مشهدی³

(1) استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت جام

(2) استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه

(3) استادیار دانشگاه فردوسی مشهد

* نویسنده مسؤل: sdteimory28@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله 88/11/9 تاریخ آغاز بررسی مقاله 88/12/10 تاریخ پذیرش مقاله 89/6/16

چکیده

و به بررسی این مطلب پردازیم، که آیا بین مؤلفه های تهیج طلبی (هیجان زدگی و ماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زدایی و حساسیت نسبت به یکنواختی یا ملال پذیری) در بین دو گروه دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت معنادار وجود دارد یا نه، از آزمون t مستقل بهره گرفته ایم. به طور کلی نتایج پژوهش نشان دادند که سطح تهیج طلبی و مؤلفه های آن در دانشجویان ورزشکار بیش از سطح تهیج طلبی دانشجویان غیر ورزشکار است.

کلید واژه گان: تهیج پذیری، هیجان زدگی، دانشجویان پسر ورزشکار و غیر ورزشکار.

هدف از پژوهش حاضر مقایسه میزان تهیج طلبی و مؤلفه های آن در میان افراد ورزشکار در مقایسه با افراد غیر ورزشکار می باشد. پژوهش مورد نظر در مقوله مطالعات علی- مقایسه ای قرار می گیرد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان پسر ورزشکار و غیر ورزشکار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد تشکیل دادند. آزمودنی های مورد مطالعه در مجموع شامل 160 آزمودنی (80 نفر دانشجوی ورزشکار و 80 نفر دانشجوی غیر ورزشکار) با میانگین سنی 22 سال می باشند. به منظور سنجش تهیج طلبی و مؤلفه های آن از مقیاس تهیج طلبی زاگرم (SSS-V) استفاده شد. آلفای کرونباخ برای پرسش های این مقیاس 0/75 و ضریب همبستگی بین نمره های آزمودنی ها در دو نوبت با فاصله چهار هفته $r=0/79$ گزارش شده است. با اعتبار برای آن که بتوانیم در جهت واری فرضیه های پژوهش حرکت کرده

نسبت به محرک های محیطی شدید با هم فرق دارند. منظور از سطح پایه انگیزختگی، سطح انگیزختگی بدون تحریک محیطی است. واکنش پذیری عبارت است از واکنش انگیزختگی فرد زمانی که با تحریک بیرونی³ مواجه می شود. تحریک حسی⁴، رفتار تکانشی⁵ و واکنش پذیری هیجانی بیش از حد، همگی راه هایی برای تنظیم انگیزختگی هستند (سید محمدی، 1381).

یکی از رگه های⁶ شخصیت که برای پی بردن به تنظیم انگیزختگی اهمیت دارد، تهیج طلبی⁷ است. از اوایل دهه 1970، زاگرمن⁸ در دانشگاه دلاویر در مورد رگه ی شخصیتی تهیج طلبی به پژوهش پرداخت. زاگرمن تهیج طلبی را این گونه تعریف می نماید: رگه ای است که ویژگی آن جستجوی هیجان ها و تجارب متنوع، تازه، پیچیده و شدید و میل اقدام به خطرهای جسمانی، اجتماعی، قانونی و مالی است و به خاطر خود این تجربه ها (زاگرمن و همکاران، 1978).

فردی که زیاد تهیج طلب است، تحریک مغزی مداوم را ترجیح می دهد، از کارهای یکنواخت خسته می شود و همواره به دنبال آن است که از طریق تجربه های مهیج، انگیزختگی خود را بیشتر کند. تهیج طلبان ترجیح می دهند فعالیت های خود را تغییر دهند، کانال های تلویزیون را عوض کنند، مواد مخدر خود را تغییر دهند، شریکان جنسی خود را عوض کنند و مواردی از این قبیل (زاگرمن، 1994، 1990).

تمام موقعیت ها از این نظر که چقدر تحریک کننده و چقدر قابل کنترل هستند، فرق می کنند. افراد نیز آمادگی های شخصیتی دارند که بر نحوه پاسخدهی آنها به میزان تحریک و کنترل پذیری در این موقعیت ها تأثیر می گذارد. هر یک از ما ویژگی های شخصیتی داریم که باعث می شوند در موقعیت های یکنواخت در برابر تحریک کننده و غیر قابل کنترل در برابر قابل کنترل به صورت متفاوت احساس و رفتار کنیم. برخی افراد موقعیت های بسیار تحریک کننده را ترجیح می دهند، در حالی که دیگران موقعیت های کم تحریک کننده را ترجیح می دهند و برخی افراد دوست دارند برآنچه که اتفاق می افتد کنترل زیادی داشته باشند، درحالی که دیگران صرفاً منتظر می مانند تا رویدادها اتفاق بیفتند. پس با توجه به موقعیت هایی که در آن ها قرار می گیریم، تفاوت های فردی در انگیزختگی و کنترل متغیرهای مهمی هستند که توضیح می دهند چرا افراد مختلف حتی زمانی که در موقعیت یکسانی هستند، حالت های انگیزشی و هیجانی متفاوتی دارند. وقتی که کم انگیزخته هستیم و دچار عاطفه منفی می شویم، معمولاً فعالیت هایی را می جوئیم که تحریک را بیشتر کنند، به کاوش چیز تازه ای می پردازیم، و شاید حتی دست به مخاطره جویی بزنیم. تحقیقات محرومیت حسی بر این واقعیت تأکید دارند که مغز و دستگاه عصبی، سطح مداوم و متوسط انگیزختگی را که تحریک محیطی ایجاد می کند، ترجیح می دهند. انسان ها از نظر سطح پایه انگیزختگی ژنتیکی¹ و واکنش پذیری² شان

³. External Stimulation

⁴. Sensory Stimulation

⁵. Impulsive Behavior

⁶. Trait

⁷. Sensation Seeking

⁸. Zuckerman

¹. Genetic Arousal

². Reactive

کایت سواری، کایاک سواری، اسکی و کوهنوردی) فعالیت هایی هستند که از نظر فیزیکی هیجان انگیز و مستلزم فعالیت شدید می باشند (زاگرن و همکاران، 1980). هورواث و زاگرن (1993) تحقیقی تحت عنوان بررسی نحوه ادراک خطر و ارزیابی خطر با کارهای مجرمانه، تجاوز از قوانین و ورزش های خطرناک انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که: نمره کلی SSS-V با ارزیابی خطر در کارهای مجرمانه، تجاوز از قوانین و ورزش های خطرناک همبستگی منفی دارد. همچنین بشارت (1380) تحقیقی تحت عنوان مقایسه مؤلفه های تهییج طلبی، خود پیروی و جامعه گرایی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار انجام داد. نتایج تحقیق نشان داد که اول اینکه دانشجویان ورزشکار بیش از دانشجویان غیر ورزشکار تهییج طلب بودند، دوم اینکه در مورد متغیرهای خود پیروی و جامعه گرایی بین دو گروه آزمودنی ها تفاوت معنی دار مشاهده نشد و سوم اینکه نمره آزمودنی های هر دو گروه در مقیاس خود پیروی بیش از نمره آنها در مقیاس جامعه گرایی بود. در زمینه تهییج طلبی، براساس یافته های پیشین این پژوهش در پی پاسخ به این سؤال می باشد که آیا میان تهییج طلبی و مؤلفه های آن (هیجان زدگی و ماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زدایی، حساسیت نسبت به یکنواختی یا ملال پذیری) در میان دانشجویان ورزشکار در مقایسه با دانشجویان غیر ورزشکار تفاوت وجود دارد؟ در این راستا فرضیه های زیر را مورد آزمون قرار می دهد:

- 1- در مؤلفه تهییج طلبی بین دو گروه ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت وجود دارد.
- 2- در مؤلفه ماجراجویی بین دو گروه ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت وجود دارد.

از آنجایی که افراد با تهییج طلبی بالا نیاز بیشتری به تحریک و تجربه های متنوع دارند، نوع مشاغلی را که ترجیح می دهند در مقایسه با افراد تهییج طلب پایین متفاوت است. تحریک می تواند در شکل فعالیت ها و رفتارهای پذیرفته شده اجتماعی همچون گوش دادن به موسیقی های تند، داوطلب آزمایش شدن، مسافرت به مناطق و مکان های جدید و بکر، ورزش های مهیج (غواصی، کایت سواری، چتر بازی، صخره نوردی، کوه نوردی و...) انجام گیرد (زاگرن، 1996).

افراد تهییج طلب بیشتر در ورزش های مهیج شرکت می کنند، ورزش هایی که به نوعی دارای خطرهای ذاتی هستند. افرادی که در ورزش های پر برخورد (مانند فوتبال، هاکی روی یخ و ...) شرکت می کنند به طور معمول نمرات برافراشته بالایی در مقیاس هیجان زدگی و ماجراجویی SSS-V بدست می آورند. در مجموع مشخص شده است که رفتار خطر پذیری جسمانی با تهییج طلبی مربوط است. زاگرن در مطالعات اولیه خود نتیجه گرفت که تهییج طلبی در میان افرادی که به ورزش هایی با سطح خطرپذیری بالا می پردازند، بیشتر می باشد (هیم بوگ و گارت¹، 1974؛ استراوب²، 1982). همچنین ورزشکاران با ورزش هایی که دارای سطح خطرپذیری متوسط بودند، نمره های بیشتری در مقیاس تهییج طلبی نسبت به گروه کنترل کسب کردند (کرونین³، 1991؛ فریکسانت⁴، 1991).

مطالعات انجام شده در مورد تهییج طلبی نشان داده است که ورزش های همراه با تهییج (مانند: پرش از ارتفاع،

1. Hymbaugh & Garrett
2. Straub
3. Cronin
4. Freixanet

هیجان زدگی و ماجراجویی² (TAS)، تجربه جویی³ (ES)، بازداری زدایی⁴ (D)، حساسیت نسبت به یکنواختی (ملال پذیری)⁵ (BS) (زاگرن، آیزنک، و آیزنک، 1978؛ زاگرن و همکاران، 1993؛ آیزنک و همکاران، 1985؛ بروک، بیودوسل، تاسچ 1999). مقیاس تهیج طلبی زاگرن (SSS-V) یک ابزار اندازه گیری معتبر و روا برای سنجش تظاهرات رفتاری این رگه ی شخصیتی در افراد است. زاگرن (1994) همسانی درونی برای کل مقیاس را در دامنه ای از 0/83 تا 0/86 و برای خرده مقیاس ها در دامنه ای از 0/56 تا 0/82 گزارش کرده است. ضرایب آلفای کرانباخ برای مقیاس کلی 0/87 و برای خرده مقیاس های TAS، ES، Dis و BS به ترتیب 0/83، 0/63، 0/8 و 0/5 گزارش شده است (براتکو و بوتکوویچ⁶، 2003). در یک مطالعه مقدماتی، آلفای کرانباخ پرسش های این مقیاس 0/75 و ضریب همبستگی بین نمره های آزمودنی ها در دو نوبت با فاصله چهار هفته $r=0/79$ محاسبه شده است (بشارت، 1380). به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش T مستقل استفاده گردید.

یافته ها

جدول شماره 1 شاخص های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش (هیجان زدگی و ماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زدایی و حساسیت نسبت به یکنواختی یا ملال پذیری) را در دو گروه دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار نمایان می سازد.

3- در مؤلفه تجربه جویی بین دو گروه ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت وجود دارد.

4- در مؤلفه بازداری زدایی بین دو گروه ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت وجود دارد.

5- در مؤلفه ملال پذیری بین دو گروه ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت وجود دارد.

روش تحقیق

پژوهش مورد نظر در مقوله مطالعات پس رویدادی¹ قرار می گیرد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان پسر ورزشکار و غیر ورزشکار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد تشکیل دادند. نمونه آماری دانشجویان پسر ورزشکار تعداد 80 نفر بودند که از طریق روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. نمونه آماری بر اساس رشته ورزشی به این صورت بود: فوتبال 25 نفر، والیبال 15 نفر، هند بال 10 نفر، کشتی آزاد 15 نفر و بدنسازی 15 نفر. نمونه دانشجویان پسر غیر ورزشکار نیز تعداد 80 نفر بود که از طریق روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند.

در پژوهش حاضر به منظور اندازه گیری میزان تهیج طلبی افراد از فرم پنجم مقیاس تهیج طلبی زاگرن (SSS-V) استفاده گردید. مقیاس تهیج طلبی زاگرن در سال 1978 توسط ماروین زاگرن تهیه و تدارک گردیده است. این مقیاس شامل 40 ماده دو گزینه ای است که هر آزمودنی می بایست در پاسخ به هر عبارت یکی از دو گزینه "الف" یا "ب" را که بیشتر با ویژگی های او همخوان است انتخاب نماید. زاگرن با به کارگیری روش تحلیل عاملی، چهار مؤلفه تهیج طلبی را مشخص کرد:

¹. Ex Post Facto

². Thrill and adventure seeking

³. Experience seeking

⁴. Disinhibition

⁵. Boredom susceptibility

⁶. Bratko.D & Butkovic .A

جدول شماره 1. شاخص های توصیفی متغیر های پژوهش

متغیر	گروه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
تجربه جویی	ورزشکار	80	6/91	1/26
	غیر ورزشکار	80	4/86	1/70
ملال پذیری	ورزشکار	80	3/45	1/10
	غیر ورزشکار	80	2/58	1/35
ماجرا جویی	ورزشکار	80	3/30	1/39
	غیر ورزشکار	80	2/70	1/18
بازداری زدایی	ورزشکار	80	3/50	0/729
	غیر ورزشکار	80	2/16	1/08
تهیج طلبی	ورزشکار	80	21/98	0/729
	غیر ورزشکار	80	11/87	1/08

نسبت به یکنواختی یا ملال پذیری) در بین دو گروه دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت معنادار وجود دارد یا نه، از آزمون t مستقل بهره گرفته ایم.

برای آن که بتوانیم در جهت واریسی فرضیه های پژوهش حرکت کرده و به بررسی این مطلب پردازیم، که آیا بین مؤلفه های تهیج طلبی (هیجان زدگی وماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زدایی و حساسیت

جدول شماره 2. مقایسه میانگین تهیج طلبی در دو گروه دانشجویان ورزشکار و غیرورزشکار

هیجان طلبی	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	مقدار t	سطح معناداری
ورزشکار	21/98	2/36	158	16/84	0/004
غیر ورزشکار	11/81	4/81			

بین گروه ورزشکار و غیرورزشکار تفاوت معنادار وجود دارد.

نتایج جدول فوق نشان می دهد که در مؤلفه هیجان طلبی

جدول شماره 3. مقایسه میانگین ماجراجویی در دو گروه دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار

ماجرای	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	مقدار t	سطح معناداری
ورزشکار	3/30	1/39	158	2/927	0/004
غیر ورزشکار	2/70	1/18			

نتایج جدول فوق حاکی از وجود تفاوت معنادار در مؤلفه ماجراجویی بین گروه ورزشکار و غیر ورزشکار می باشد.

جدول شماره 4. مقایسه میانگین تجربه جویی در دو گروه دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار

تجربه جویی	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	مقدار t	سطح معناداری
ورزشکار	6/91	1/26	158	8/635	0/000
غیر ورزشکار	4/86	1/70			

نتایج جدول فوق نشان می دهد که در مؤلفه تجربه جویی بین گروه ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت معنادار وجود دارد.

جدول شماره 5. مقایسه میانگین بازداری زدایی در دو گروه دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار

بازداری زدایی	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	مقدار t	سطح معناداری
ورزشکار	3/50	0/729	158	9/15	0/000
غیر ورزشکار	2/16	1/08			

نتایج جدول فوق حاکی از وجود تفاوت معنادار در مؤلفه بازداری زدایی بین گروه ورزشکار و غیر ورزشکار می باشد.

جدول شماره 6. مقایسه میانگین ملال پذیری در دو گروه دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار

ملال پذیری	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	مقدار t	سطح معناداری
ورزشکار	3/45	1/10	158	4/415	0/000
غیر ورزشکار	2/58	1/35			

نتایج جدول فوق حاکی از وجود تفاوت معنادار در مؤلفه ملال پذیری بین گروه ورزشکار و غیر ورزشکار می باشد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج به دست آمده در فرضیه های پژوهش حاضر با نتایج پژوهش های پیشین مطابقت می کند. نتایج به دست آمده در فرضیه اول نشان داد که در مؤلفه تهییج طلبی بین ورزشکاران و افراد غیر ورزشکار تفاوت معنادار وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش های زاگرمین 1996، هیمن بوگ و گارت 1974؛ استراوب 1982، کرونین 1991؛ فریکسانت 1991 و بشارت 1380) مطابقت می کند. در فرضیه های دوم تا پنجم در پی این فرضیه ها

می باشد. همانطور که از تعریف تهیج طلبی بر می آید این تعریف، هم رفتارهای خطرناک و هم رفتارهای غیرخطرناک را در بر می گیرد (مانند مصرف الکل، مواد مخدر، دخانیات، رفتارهای جنسی و...) بنابراین جایگزینی رفتارهای تحریک آمیز و مهیج غیرخطرناک (ورزش های مهیج) به جای رفتارهای خطرناک می تواند یک راهبرد مناسب برای افراد با تهیج طلبی بالا باشد. تأکید زاکرمن بر قابلیت اثری تهیج طلبی، کار او را در طبقه متفاوتی با رویکردهای رفتاری و یادگیری اجتماعی به شخصیت که بر تأثیرات عوامل موقعیتی و یادگیری تأکید دارند قرار می دهد. پذیرفتن این عقیده که ما از نظر نیاز به برانگیختگی، ریسک، تغییر و ماجراجویی با یکدیگر فرق داریم آسان است. ما می توانیم سطح تهیج طلبی خودمان را توصیف کنیم و با توجه به فعالیت هایی که دوستان و خویشاوندان ما از آنها لذت می برند و فعالیت هایی که از آنها اجتناب می کنند، سطح تهیج طلبی آنها را دقیقاً ارزیابی کنیم. در پایان، آنچه می توان به متولیان امر پیشنهاد نمود این است که برنامه ریزی و اجرای برنامه های مبتنی بر جامعه که سطح بالایی از تهیج طلبی را در خود دارند می تواند راهبرد مناسبی برای استفاده مناسب و پذیرفتنی از این رگه ی شخصیتی باشد. به عبارت دیگر مدیریت هیجان و سطح تهیج طلبی افراد تهیج طلب در راستای اهداف پذیرفتنی جامعه باعث می گردد تا از یک سو بتوان در سطح جامعه به بهترین شکل ممکن از این توان بالقوه استفاده نمود و از سوی دیگر مشکلات و خطرهای کمتری را در سطح جامعه شاهد باشیم.

بودیم که بین مولفه های ویژگی شخصیتی تهیج طلبی (ماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زدایی و ملال پذیری) بین ورزشکاران و افراد غیر ورزشکار تفاوت معنادار وجود دارد. یافته های به دست آمده بر اساس این فرضیه ها نشان دادند که ویژگی های ماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زدایی و ملال پذیری در دانشجویان ورزشکار بیش از دانشجویان غیر ورزشکار است. این یافته که مؤید فرضیه های تحقیق می باشند، با نتایج پژوهش های پیشین (هوروات و زاکرمن 1993، زاکرمن 1996، 1994، هیم بوگ و گارت 1974؛ استراوب 1982، کرونین 1991؛ فریکسانت 1991 و بشارت 1380) نیز همسویی دارد. چند تبیین احتمالی برای این یافته های پژوهش مطرح می شود. طبق فرضیه آیسنک (1985) در مورد سطح پایه انگیزتگی مغزی، پایین بودن سطح انگیزتگی مغزی که در نظریه آیسنک با بعد شخصیتی برون گردی مطابقت می کند، فرد را بر آن می دارد تا با تهیج طلبی و تحریک طلبی، سطح انگیزتگی مغزی را افزایش دهد. این معادله در ورزشکاران از طریق فعالیت های ورزشی برقرار می شود.

تهیج طلبی به عنوان یک رگه شخصیتی به دامنه وسیعی از متغیرهای رفتاری، شناختی، شخصیتی و فیزیولوژیکی مربوط شده است. این رگه ی شخصیت اطلاعات ارزشمندی درباره رجحان های مختلف، اشکال خطرناک و غیر خطرناک برانگیختگی بدست می دهد. به علاوه این رگه ی شخصیت تعیین کننده بسیار قوی درباره علایق، بازخوردها، رفتارها و فعالیت های تحریک آمیز

- Eysenck, S. B. G., Eysenck, H. J., & Barrett, P. (1985). *A revised version of the psychoticism scale*. Personality and Individual Differences, 6, 21–29.
- Eysenck, S. B. G., Pearson, P. R., Easting, G., & Allsopp, J. F. (1985). *Age norms for impulsiveness, venturesomeness, and empathy in adults*. Personality and Individual Differences, 6, 613–619.
- Freixanet, M.G. (1991). *Personality profile of subjects engaged in high physical risk sports*. Personality and Individual Differences, 12, 1087-1093.
- Horvath, P., & Zuckerman, M. (1993). *Sensation seeking, risk appraisal and risky behavior*. Personality and Individual Differences, 14, 41–52.
- Hymbaugh, K. & Garrett, j. (1974). *Sensation seeking among skydivers*. Perceptual and motor skills, 38,118.
- Straub, W.F. (1982). *Sensation seeking among high and low risk male athletes*. Journal of sport psychology, 4,246-253.
- Zuckerman, M. (1984). *Sensation seeking: A comparative approach to a human trait*. Behavioral and Brain Sciences. 7, 413–471.
- Zuckerman, M. (1990). *The psychophysiology of sensation seeking*. Journal of Personality. 58, 313–341.
- Zuckerman, M. (1994). *Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking*. New York: Cambridge Press.
- *Sensation seeking in England and America: Crosscultural, age, and sex*
- بشارت، محمد علی. (1380). *مقایسه هیجان طلبی، خود پیروی و جامعه گرایی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار*. مجله علوم روانشناختی، دوره اول، شماره 1. صص 25-38.
- دوان شولتز، سیدنی الن شولتز. (1381). *نظریه های شخصیت*. ترجمه یحیی سید محمدی. تهران: ویرایش دوم، تاریخ انتشار به زبان اصلی 1998.
- ریو، جان مارشال. (1381). *انگیزش و هیجان*. ترجمه یحیی سید محمدی. تهران: ویرایش ویرایش سوم. تاریخ انتشار به زبان اصلی 2001.
- محوی شیرازی، مجید. (1380). *آماده سازی و هنجاریابی مقدماتی آزمون تهیج طلبی زاگرمین*. تهران: مؤسسه تحقیقاتی علوم رفتاری سینا.
- Bratko, D & Butkovic, A. (2003). *Family study of sensation seeking*. Personality & individual differences, 35, 1559-1570.
- Brocke, B., Beauducel, A., & Tasche, K. G. (1999). *Biopsychological bases and behavioral correlates of sensation seeking: Contributions to a multilevel validation*. Personality and Individual Differences, 26, 1103 – 1123.
- Cronin, C. (1991). *Sensation seeking among mountain climbers*. Personality & individual differences, 12,653-654.

- Zuckerman, M. (1996). *The psychobiological model for impulsive unsocialized sensation seeking: A comparative approach*. Neuropsychobiology. 34, 125–129.
- Zuckerman, M & Neeb, M. (1980). *Demographic influences in sensation seeking and expressions of sensation seeking in religion, smoking and driving habits*. Personality and Individual Differences. 1, 197–206.
- Zuckerman, M., Eysenck, S., & Eysenck, H. J. (1978). *comparisons*. Journal of Consulting and Clinical Psychology. 46, 139–149.
- Zuckerman, M., Kuhlman, D. M., Joireman, J., Teta, P., & Kraft, M. (1993). *A comparison of three structural models for personality: The big three, the big five, and the alternative five*. Journal of Personality and Social Psychology. 65, 757–768.

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 1, No. 3, autumn 2010, No 3

Compare sensation seeking trait and their components in athlete's individual and non athletes individual

Teymouri. Saeed^{*1}, Moameni Mahmoudi. Hossein², Mashhadi. Ali³

1) Faculty member of Islamic Azad University. Torbat jam Branch

2) Faculty member of Islamic Azad University. Torbat Heydarieh Branch

3) Faculty member of Ferdousi University. Mashhad

* Corresponding author: sdteimory28@yahoo.com

Abstract

The main aim of the study was to compare sensation seeking trait and their components in athletes individual and non athlete's individual. The research method was the casual-comparative study. All subjects studied included 160 subjects (80 students, 80 student athletes and non athletes) with a mean age of 22 years. For assessment of sensation seeking and their components politics Zuckerman scale (SSS-V) was used.

Cronbach's alpha for this scale questions 0/75 and correlation between subjects score twice in the space of four weeks $r=0/79$ reported. Data analysis using t test, revealed that sensation seeking trait and their components in athlete's individual higher than non athletes individual.

Keywords: Sensation seeking, Thrill seeking, and non-athlete student athlete son.